

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

Warszawa, ...*26.04.2010 r.*.....

RPO-566805-VII-7021/09/MK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
płk Kajetan Dubiel
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej
ul. Rakowiecka 37a
02-521 WARSZAWA

szanowny Panie Dyrektore

Do Rzecznika Praw Obywatelskich skierował pismo Pan A. K. s. M., przebywający w Areszcie Śledczym w W. - S. Żalił się on, że administracja jednostki odmówiła mu dostępu do aktów prawnych.

Dyrektor Aresztu Śledczego w W. - S., do którego Rzecznik wystąpił z prośbą o ustosunkowanie do zarzutu osadzonego, poinformował, że A. K. zwracał się o udostępnienie aktów prawnych innych niż kodeks karny wykonawczy i akty wykonawcze wydane na jego podstawie, zatem administracja jednostki nie była zobowiązana do dostarczenia ich osadzonemu. Wśród aktów, o które ubiegał się osadzony, dyrektor Aresztu wskazał m. in. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 1996 r. w sprawie określenia zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych w obiektach zamkniętych podległych Ministrowi Sprawiedliwości.

Przepisy § 15 regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i § 15 regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania stanowią że na prośbę skazanego udostępnia się mu kodeks karny wykonawczy oraz wydane na jego podstawie akty wykonawcze. Podstawą wydania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia zasad dopuszczalności używania wyrobów tytoniowych... istotnie nie jest kodeks karny wykonawczy, lecz ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55). Rzecznik stoi jednakże na stanowisku, że osadzony ma prawo zapoznać się z nim na podstawie przepisu art. 101 k.k.w., który mówi o prawie skazanego do informacji o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach.

Rzecznik zwrócił się zatem o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Warszawie. Dyrektor Okręgowy nie uznał argumentacji Rzecznika, stwierdzając, że prawo do informacji o prawach i obowiązkach, określone w art. 101 k.k.w., nie jest równoznaczne z udostępnieniem treści aktu prawnego. W danym przypadku za wystarczające uznał, iż osadzony wielokrotnie był informowany ustnie o jego prawach i obowiązkach, a w Porządku wewnętrznym Aresztu zawarta jest informacja o miejscu i godzinach, w których dozwolone jest korzystanie z wyrobów tytoniowych. Stanowisko Dyrektora Okręgowego podtrzymał Kierownik Zespołu do spraw Skarg Osób Pozbawionych Wolności w Biurze Prawnym Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie może przyjąć wskazanej argumentacji.

Istotą prawa określonego w art. 101 k.k.w. jest uzyskanie przez osadzonego pełnej wiedzy o prawach, jakie mu przysługują i obowiązkach, jakie na nim ciąży. Jeżeli dla realizacji wskazanego prawa w przypadku danego osadzonego nie jest wystarczające ustne przekazanie mu informacji, czy udostępnienie treści przepisów wewnętrznych, zawierających wszak jedynie fragmentarycznie regulacje z aktów wyższego rzędu, to, w opinii Rzecznika, należy skorzystać z innych środków, w tym udostępnić treść aktu prawnego.

Jeżeli akt prawny zawiera regulacje określające status człowieka w sytuacji uwięzienia, to niezależnie od tego, na jakiej podstawie został wydany, jego treść powinna być udostępniona osobie pozbawionej wolności. Podstawowym warunkiem korzystania z przysługujących praw, jak również właściwego wykonania ciążących obowiązków, jest bowiem znajomość prawa.

Nie można uznać, że wystarczające jest zapoznanie skazanego z Porządkiem wewnętrznym jednostki. Jest to bowiem akt wewnętrzny, wydany przez dyrektora jednostki penitencjarnej, w którym prawa i obowiązki nałożone na osadzonego aktami wyższego rzędu zostają przełożone na szczegółowe sposoby ich realizacji - obowiązujące osadzonego zasady postępowania w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. Osadzony powinien natomiast mieć możliwość zweryfikowania, czy treść tych zasad odpowiada przepisom ustaw i rozporządzeń.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 16 ust 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. nr 14 poz. 147, ze zmianą) zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Dyrektora o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Z porzekaniem

